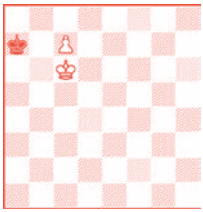
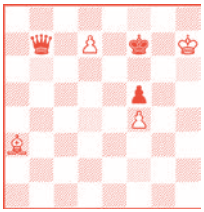
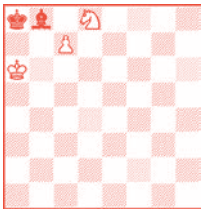
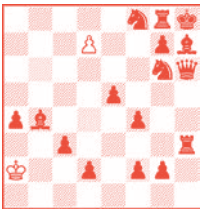
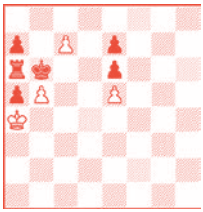

Minipromotie

De wereld rond, Studies, Huub van Dongenprijs

Het jeugdblad van de NBSB, jaargang 14, nr. 3, september 2015

Redactie-adres:

Oliver de Hert
Broersblok 12
4613 GT Bergen op Zoom
e-mail: minor@schaakt.nl
Homepage Minorpromotie: http://minorpromotie.nbsb.org

Aan dit nummer werkten mee:

Oliver de Hert, Kees van Hogeloon, Arjon Severijnen, Stefan Rooijakkers, André van der Graaf, Jessica de Haas, Koen Langerak, Albert Jan Blank, Frans Peeters en Jan Haverhoek

Voorpagina:

Gachatur Kazarjan op de Nationale Pupillendag. Foto: Frans Peeters

Minorpromotieopgave:

Een studie van Gorgiev (1956)

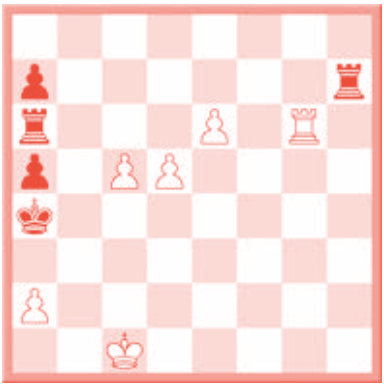

Wit speelt en wint

Oplossing op bladzijde 18

©: Niets uit dit blad mag gepubliceerd worden zonder vooraf toestemming van de hoofdredacteur.

Minorpromotie is het jeugdblad van de NBSB. Het heeft als doelstelling het schaakspel onder de jeugd in Noord-Brabant te promoten.

Voorwoord

Minorpromotie 52
De kans is groot dat je op dit moment in Mierlo bent. Je bent nu deelnemer aan een epischtoernooi. Wist je, dat zelfs ik, als jeugdschaker, heb meegedaan? Het moet in 1984 of 85 geweest zijn. Ik had een goed resultaat en misschien jij straks ook. En als je laatste wordt, is dat ook goed. Ik heb al vaker gezegd dat plezier in ons spel veel waardevoller is dan het moeten presteren. Zo voelde ook schaaktopper Paul Keres het. Moedertje Rusland was niet bepaald mild voor hem. Het zijn momenten als deze dat ik Huub van Dongen het meest mis. Hij kon je de mooiste verhalen vertellen die de schaakgeschiedenis te bieden heeft. In deze Minor wordt voor de vijfde keer de Huub van Dongenprijs uitgereikt.
Een overzicht:
2011: Victor Muntean
2012: Sam Baselmans
2013: Victor Muntean
2014: Daan Hubers
Wil je weten wie nu gewonnen heeft, kijk dan snel op bladzijde 10. Veel lees- en schaakplezier!

Minorpromotieopgave	2
Voorwoord en Inhoud	3
Vakantieliefde	4,5
De wereld rond: Cuba	6,7
Eindspel	8,9
Huub van Dongenprijs	10,11
Studies met André	12,13
Jessica's schaakquiz	14,15
Effe checken: Koen Langerak	16,17
Oplossingen Hertenspinsels	18
Jeugdkalender	19
Hertenspinsels	20

Vakantieliefde

Kees van Hogeloon

Sandra zwijmelde weg bij een van haar vele foto's van Laurent. Laurent had alles. Hij was knap, lief, attent, grappig en was net als Sandra verzot op schaken. Hij had alleen één nadeel: hij woonde zo'n eind weg. Sandra en Laurent waren tijdens haar vakantie in Frankrijk tot over hun oren verliefd op elkaar geworden. Nu ze terug in Nederland was, appte ze nog vaak met Laurent, maar wat zou ze er voor over hebben om weer terug in zijn armen te liggen. Zelfs het appen was de laatste tijd wat minder. Laurents school was weer begonnen, hij had het druk met huiswerk en had niet altijd tijd om constant met Sandra te appen. Goed dat Laurent zijn school zo serieus nam, maar leuk vond Sandra het niet. "Ik mis Laurent...", verzuchtte Sandra even later, toen ze met haar ouders zat te eten. "Goh, dat wisten we nog niet", zei haar vader spottend. Sandra had elke dag al honderd keer gezegd dat ze Laurent miste. "Over twee weken doet hij mee aan een schaaktoernooi in Parijs. Dan is hij weer een klein beetje dichter bij mij. Niet dat ik er wat aan heb, natuurlijk..." "Parijs? Hé, dat is interessant. Daar heb je misschien toch wat aan." "Huh? Hoe bedoel je pappa?" "Nou, je weet dat ik in het bestuur van de schaakclub zit. We overwogen juist om een reisje naar Parijs te organiseren voor jeugdleden om mee te doen met dat toernooi."

Sandra schoot overeind. Dat was het beste wat ze sinds de vakantie gehoord had.

"Ik wil mee! Ik wil mee!"

Sandra was een hele goede schaakster. Ze was het beste jeugdlid van de club, deed aan allerlei toernooien mee en won geregeld een toernooi. En haar vader stond steeds vierkant achter haar. "Ik zorg dat we naar Parijs gaan en dat jij mee mag," beloofde pappa haar. "Joepie!!! Ik ga het meteen aan Laurent vertellen!"
"Misschien is het wel leuk om Laurent te verrassen. Dat je nog even niks zegt tegen hem en dan in Parijs ineens voor zijn neus staat." "Dat is een superidee, pappa! Wat zal hij opkijken!"

En daar stond Sandra dan. In een grote speelzaal in Parijs, op zoek naar haar vriendje Laurent. En ze vond hem. Alleen was het weerzien met Laurent niet zo prettig als ze vooraf gehoopt had. Want Laurent was niet alleen. Toen ze Laurent zag stond hij namelijk te zoenen met een ander meisje. Sandra's hart kromp in elkaar. Haar wereld stortte in.

"Laurent!" Laurent keek op. Hij zag Sandra en was stomverbaasd. En even helemaal in de war.

"Wie is dat meisje?" vroeg

Sandra in het Frans. Sandra sprak vloeiend Frans, wat wel handig was uitgekomen bij haar romance met Laurent. "Eh… dat is eh... nou... mijn vriendin."
"Jouw vriendin???"

"Wie is dat meisje?", wilde nu die vriendin van Laurent wel eens weten.
"Ook zijn vriendin", antwoordde Sandra, voordat Laurent dat kon doen. "Zijn enige en eeuwige vriendin, voor altijd. Dat zei je toch tegen me, Laurent, tijdens de vakantie?"

"Tijdens de vakantie?", brieste de Franse vriendin van Laurent. "We hebben al een half jaar verkering. Wat moet jij met haar tijdens de vakantie?"

Laurent keek benauwd. Hij keek naar Sandra, naar de Française, weer terug. "Ik ken haar niet," loog hij tegen zijn Franse vriendin. "Ik heb haar nog nooit in mijn leven gezien. Ik begrijp niet waarover ze het heeft." "Hier heb ik het over!", barstte Sandra uit en ze liet de Française een foto van haar vakantie zien, waarop Sandra en Laurent innig zaten te zoenen. "Vuile schoft!", riep de Française en barstte in tranen uit. Laurent maakte zich stilletjes uit de voeten.

Het toeval wilde dat Laurent in de eerste partij van het toernooi moest spelen tegen zijn Franse vriendin. De partij duurde kort. Laurent speelde 1.e4, ze keek hem indringend aan, ging staan, boog voorover en mepte hem vol op zijn oog. "Deze partij mag je winnen. Ik geef op. De partij heb je gewonnen maar je dame ben je kwijt!" riep ze keihard door de zaal en liep weg.

En het leek of de duvel ermee speelde. De volgende partij moest Laurent tegen Sandra, die haar eerste partij ook gewonnen had. Sandra had er geen zin in om Laurent ook nog een punt cadeau te doen en ging er eens serieus voor zitten. Haar woede gaf haar energie om een van de beste partijen van haar leven te spelen, terwijl Laurent juist van slag leek. Sandra had wit en de partij verliep super, na twaalf zetten stond het zo: (zie diagram)

Laurent keek verbouwereerd naar de stelling. Zijn dame kon geen kant op en ging verloren. Er restte hem niets anders dan de partij op te geven.

"Op één dag twee dames verloren. Zo gaat dat als je niet netjes met dames omspringt," beet Sandra hem toe.

Laurent droop af, meldde zich af voor de rest van het toernooi en ging beschaamd naar huis. Sandra won het toernooi. Ze was de illusie van een vakantieliefde armer, maar een schaakbeker rijker. Met de Française bleef ze contact houden via Facebook. Toch had ze zo nu en dan thuis nog even flink wat verdriet om de jongen die zo aardig leek, maar haar zo had bedrogen. Maar dat verdriet werd snel minder en het zou niet lang duren tot ze een jongen ontmoette die zeker zo aardig en lief was en wel eerlijk.

De wereld rond

Arjon Severijnen

Sigaren, cocktails, salsa, witte stranden... dan denk je al snel aan Cuba, een van de beroemdste eilanden uit het Caribisch gebied.

Cuba ligt zo'n 500 kilometer van Guatemala, het land van de vorige aflevering. Na enkele uren varen over zee komen we aan bij de westkust van Cuba. Van daaruit is het over land nog zo'n 200 kilometer naar de hoofdstad Havana.

Er is geen schaakopening naar Cuba genoemd, maar wel naar een van de bekendste schakers ooit, die afkomstig was uit Cuba: José Raúl Capablanca. Hij werd geboren in 1888 en in 1921 werd hij wereldkampioen schaken, nadat hij Emanuel Lasker had verslagen.

Er zijn verschillende openingsvarianten naar Capablanca vernoemd. We bekijken nu een van de bekendste.

1. d2-d4 Pg8-f6
2. c2-c4 e7-e6
3. Pg1-f3 b7-b6
4. g2-g3 Lc8-b7
5. Lf1-g2 Lf8-b4+

Deze variant uit de Dame-Indische opening, is naar Capablanca vernoemd. Soortgelijke openingen hebben we ook in eerdere Minor-promoties wel eens gezien. Erg belangrijk is de strijd om het centrum en dan met name veld e4. Als wit dat veld kan controleren, heeft hij bijna het hele centrum in zijn bezit. Zwart zal er dan ook alles aan doen dit veld niet prijs te geven.

6. Lc1-d2 Lb4xd2+
7. Dd1xd2 d7-d6
8. Pb1-c3 Pf6-e4?!

Een belangrijke manoeuvre in deze opening, hoewel het in deze stelling misschien niet zo handig is zoals we dadelijk zullen zien.

Normaal gesproken is dit het idee van zwart: hij speelt tweemaal met hetzelfde stuk, maar het is met een duidelijk doel. Door de paarden te ruilen is wit een stuk kwijt dat kan helpen in de strijd om veld e4. Belangrijker nog is dat zwart de weg vrijmaakt om zelf f5 te kunnen spelen en e4 te controleren. Zo zie je hoe het bij schaken soms om details gaat. De hele openingsstrijd lijkt om slechts een van de 64 velden te gaan!

9. Dd2-f4 Pe4xc3??

Dit lijkt logisch, maar wit kan nu toeslaan. Zie jij hoe? Beter was het om 9...Pf6 te spelen. Dan is er niets aan de hand.

10.Pf3-g5!!

Een gemene tussenzet! In plaats van direct op c3 terug te slaan, dreigt wit nu tussendoor met een mat in één door Dxf7. Daar komt bij dat de lange diagonaal h1-a8 ineens open gaat. Het paard op c3 interesseert wit daarom niet veel, hij heeft meer belangstelling voor de loper op b7 en daarna voor de toren op a8, die ingesloten zit.

De zet Pg5 is een erg mooi voorbeeld van een zogenaamde aftrekaanval.

10. ... f7-f6
11. Lg2xb7 f6xg5
12. Df4-e3

Laten we eens rustig kijken wat er aan de hand is. Wit staat nog wel een stuk achter, maar toch zit zwart gigantisch in de problemen. Zijn toren en paard staan aangevallen en de toren kan zelfs niet meer ontsnappen. Ook dreigt wit met nieuwe tussenzetten, zoals het slaan van pion e6 met schaak. Het is dan ook niet te voorkomen dat zwart materiaal gaat verliezen. Wit staat inmiddels gewonnen.

12. ... Pc3-a4
13. De3xe6+ Dd8-e7

Als je materiaal achterstaat, is het meestal niet slim om stukken te ruilen. Hoe meer stukken er van het bord zijn, hoe makkelijker het voor de partij met materiaalvoorsprong is om te winnen. Met die kennis in het achterhoofd, had zwart 13…Kf8 kunnen proberen om de dames op het bord te houden en misschien later nog aanvalskansen met zijn dame te krijgen. Helaas was zijn stelling al zo slecht, dat dat in dit geval niet meer zou helpen.

14. De6xe7+ Ke8xe7
15. b2-b3!

Sterk gespeeld: het zwarte paard kan niet meer weg. Als het terug naar c3 gaat, wordt het alsnog opgesloten met

Kd2. De arme toren op a8 blijft nog steeds opgesloten en wit heeft geen enkele haast die te pakken.

15. ... Pb8-a6
16. Lb7xa8

Pas nu de toren eventueel had kunnen ontsnappen, slaat wit hem eraf. Het paard op a4 gaat ook nog verloren, waarna de strijd hopeloos is. Zwart gaf daarom ook op.
Een erg leerzaam voorbeeld van hoe belangrijk tussenzetten kunnen zijn. Als er stukken geruild worden moet je dus niet altijd automatisch direct terugslaan. Kijk eerst of je nog een sterke tussenzet kunt spelen!

Pionnekes (2) De doorbraak III

Oliver de Hert

Ik wil dit derde deel over de doorbraak beginnen met een algemene basisstelling. In eindspelboeken ook wel behandeld onder de naam kandidaat-vrijpion voorop. Ik was het de vorige twee keer eigenlijk geheel vergeten. Het is de stelling waar ik het eerst mee had moeten beginnen.

1. Kf4-g5 Ke6-f7

De koningen hebben hun werk gedaan, nu is het de beurt aan de pionnen. Wit doet hier de simpelste doorbraakzet die er is:

2. b2-b4!

De b-pion wordt hier als kandidaat omschreven omdat hij op een "vrijere" lijn staat dan de witte a-pion, die geblokkeerd wordt door de zwarte pion op a6. Om het geheel nog duidelijker te maken spelen we foutief de a-pion op: 2.a4?

Analyse-diagram

Na: 2…a5! 3.b4 (wat anders?) 3…axb4 4.a5 (wit is er doorheen, maar tot welke prijs?) 4…b3 5.a6 b2 6.a7 b1D 7.a8D promoveren beide pionnen en is er van winst (voor wit) geen sprake meer.

2. ... Kf7-g7
3. a2-a4 Kg7-f7
4. b4-b5

Dit is een doorbraak die telt! De a-pion wordt onschadelijk gemaakt door middel van een ruil.

4. ... a6xb5
5. a4xb5

Niet alleen veilig en goed, maar ook verplicht. Als je denkt beter af te zijn door 5.a5 te spelen (met als idee uit het vierkant te stappen) heb je het gruwelijk mis. Het wordt remise na: 5…b4 6.a6 b3 7.a7 b2 8.a8D b1D. Zoals we straks gaan zien, is dat vierkant niet erg.

5. ... Kf7-e7
6. b5-b6 Ke7-d7

De zwarte koning staat netjes in het vierkant, maar de b-pion heeft een nieuwe rol gekregen. Hij is de afleider, wit wint door de pionnen op g6 en h5 te slaan. Speel zelf maar uit.

Tijdens eindspelstudie is me opgevallen dat er vaak een doorbraak is bij stellingen met een dubbelpion. Ik heb dan ook gezocht naar een algemene bevestiging. In volume 4 van Averbakh's *Comprehensive Chess Endings* vond ik een stuk tekst dat er dichtbij komt. Hij schrijft dat ongewone pionformaties vaak de dreiging van een doorbraak in zich verbergen. Goed genoeg voor mij. De volgende stelling ben ik al in verschillende boeken tegengekomen. Een klassieker dus: Pomar-Cuadras (Olot 1975)

De dubbelpion g2-g3 zal wit de das om doen. Pomar heeft zojuist 1.Kd6 gespeeld en heeft de volgende variant voor ogen: 1...Kg6 2.Ke6 Kg5 3.Kf7 h4 4. gxh4+ Kxh4 5.g3+ Kh3 6.Kf6 Kg2 7.Kxf5 Kxf2 8.Kf4!! Als de witte g3-pion op h2 staat klopt het plan wel:

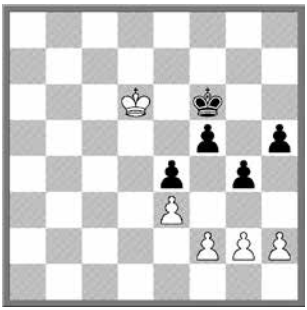

Analyse-diagram

De zwarte koning wordt weggeduwd en wit wint eenvoudig: 1...Kg6 2.g3 Kf6 3.Kd5 Kg5 4. Ke5 Kg6 5.Ke6 Kg5 6.Kf7 Kh6 7.Kf6 Kh7 8.Kxf5 enz. Als donderklap bij heldere hemel speelde Cuadras:

1. ... f5-f4!
2. Kd6-d5

Ook 2.exf4 h4 3.gxh4 g3 4. fxg3 e3 werkt niet.

2. ... h5-h4!
3. Kd5xe4

Er is geen redden aan: 3.gxf4 dan 3...h3

3. ... f4-f3!

Een elegant zetje dat de partij beslist. Er dreigt uiteraard 4... fxg2. Overigens was het voor zwart nog niet te laat om de mist in te gaan. Wat te denken van: 3...h3?? 4.gxh3 gxh3 5.Kf3 en wit wint!

4. g2xf3 h4-h3

Wit gaf op. Opletten dus bij ongewone pionformaties! Volgende keer meer.

Huub van Dongenprijs

Dit jaar is de Huub van Dongenprijs uitgereikt aan de speler met de meest gespeelde Brabant Grand Prix toernooien. Er waren elf spelers die deze alle zes gespeeld hebben. We hebben dus bij de redactie van de Minorpromotie een loting gehouden. De gelukkige winnaar is Bart van Asperdt van JSC De Pionier. De prijs, een geschenkbon ter waarde van €50, is te besteden in de online-winkel van Erika Sziva, "De Beste Zet". De redactie feliciteert Bart van harte met zijn prijs!

Nr.	Naam	Vereniging	BGP's	Verandering	KNSB
1.	Bart van Asperdt	JSC De Pionier	6	75	1107
2.	Bjorn Nabuurs	HMC Den Bosch	6	13	925
3.	Alex Karapetov	SV De Pion	6	153	1083
4.	Lewon Gevorkjan	SV De Pion	6	252	974
5.	Johan Starmans	TSV Rochade	6	81	813
6.	Eric Starmans	TSV Rochade	6	-75	713
7.	Thijs Broeders	De Raadsheer	6	133	611
8.	Gachatur Kazarjan	JSC De Pionier	6	73	501
9.	Donald Bötticher	SV Waalwijk	6	15	256
10.	Roderick Bötticher	SV Waalwijk	6	15	381
11.	Joppe Allaart	ESV	6	86	216
12.	Morris Schobben	Aalst / Waalre	5	-52	1206
13.	Yichen Han	ESV	5	327	1390
14.	Alexander Rutten	ESV	5	102	1435
15.	Victor Muntean	JSC De Pionier	5	53	1481
16.	Janne Allaart	ESV	5	141	1056
17.	Winston Tjong Tjin Joe	SSV Klim-Op	5	-89	782
18.	Remco-Duc Kieu	SV Waalwijk	5	30	207
19.	Wesley Tjong Tjin Joe	SSV Klim-Op	5	30	787
20.	Wendy Huang	ESV	5	80	678
21.	Felix Muntean	JSC De Pionier	5	159	701
22.	Boet Waterlander	ESV	5	37	199
23.	Anahit Kazarjan	JSC De Pionier	5	-27	100
24.	Femke Kieu	SV Waalwijk	5	0	100
25.	Luuk Baselmans	TSV Rochade	4	147	1762
26.	Jesse Allaart	ESV	4	212	1555
27.	Laurens Bijlmakers	JSC De Pionier	4	-163	1061
28.	Marijn Bellemakers	SV Deurne	4	16	1160
29.	Jasper van Buul	SV Gardé	4	0	1244
30.	Mika Rutjens	SV Deurne	4	76	1270
31.	Daan Hubers	SV Deurne	4	143	1033
32.	Thomas Schlössels	SV De Pion	4	0	803

Nr.	Naam	Vereniging	BGP's	Verandering	KNSB
33.	Dominggus Paays	SSV Klim-Op	4	93	1037
34.	Casper Bijker	JSC De Pionier	4	-10	523
35.	Lieke van Dam	ESV	4	7	487
36.	Ryan van der Werff	SV Waalwijk	4	15	372
37.	Lars Rutjens	SV Deurne	4	11	549
38.	Kelsey Bogers	BSV	4	5	158
39.	Xandar van Gentevoort	SV De Pion	4	3	311
40.	Daan Baselmans	TSV Rochade	3	58	846
41.	Laurens Ekker	Topschaak Brabant	3	31	970
42.	Wouter Trieling	ESV	3	51	811
43.	Thijs van Opstal	De Raadsheer	3	174	780
44.	Pieter Mathieu	De Drie Torens	3	-16	613
45.	Loek Haast	JSC De Pionier	3	62	478
46.	Noah van Loon	TSV Rochade	3	1	137
47.	Jasper de Bok	JSC De Pionier	3	41	589
48.	Dimitris Loutragotis	Het Kasteel	2	-72	1920
49.	Paris Loutragotis	Het Kasteel	2	64	1677
50.	Teun van der Aa	De Drie Torens	2	-22	1163
51.	Joey van Haperen	Dubbelschaak '97	2	37	1248
52.	Joris van Buul	SV Gardé	2	-55	847
53.	Constantijn Beukema	Topschaak Brabant	2	188	1199
54.	Bi-Rong Wang	SV Gardé	2	-12	995
55.	Huub Martens	SV Staunton	2	0	502
56.	Ruben Boogaart	SV De Pion	2	0	696
57.	Yannick Karla	JSC De Pionier	2	0	632
58.	Sipan Taher	SV Staunton	2	0	392
59.	Koen Langerak	HMC Den Bosch	2	-7	959
60.	Marios Loutragotis	Het Kasteel	2	-201	610
61.	Niels van Roon	HMC Den Bosch	2	-2	415
62.	Lars Nobbe	Playchess	2	-	NC
63.	Thijs van de Broek	SV Deurne	2	-13	322
64.	Le Phong Nguyen	OSV	2	0	422
65.	Jannes Westerhof	RSR Ivoren Toren	2	166	440
66.	Stijn van den Munckhof	SV Deurne	2	-82	234
67.	Dennis Zhang	WLC	2	0	166
68.	Sanne Schlössels	SV De Pion	2	0	168
69.	Elysia Feng	ESV	2	15	194
70.	Sarah Liebreks	SpeelZ	2	0	100

Alle toernooien: 11 spelers
Beste verandering: Yichen Han (ESV) 327
Hoogste rating: Dimitris Loutragotis (Het Kasteel) 1920

Terugdenken

André van der Graaf

Als ik ergens vertel dat ik aan schaken doe, is de standaardvraag die ik krijg, hoeveel zetten ik kan vooruitdenken. Vaak is mijn antwoord dat het van de stelling afhangt en ook hoeveel tijd ik eraan kan besteden. In schaakstudies wordt niet alleen vooruit gekeken, maar ook teruggekeken. Dus hoe kan de stelling zijn ontstaan. Deze vorm van studie wordt retrograde genoemd. In deze tak is er altijd een verplichte serie zetten nodig om de stelling die al op het bord staat te bereiken. Of enkele zetten later bereikt zal moeten worden.
Om te beginnen heb ik een makkelijke opgave van Werner Keym uit 1989. Wat zijn de laatste zetten van wit en zwart geweest voordat dit matje ontstond?

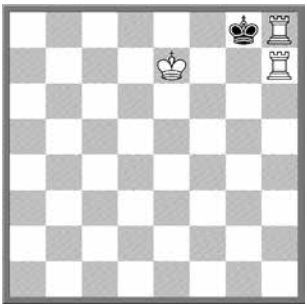

Probeer het eerst zelf op te lossen voordat je kijkt naar de uitwerking!

De laatste zet moet het ontstaan van een toren op h8 zijn geweest. Met een gewone torenzet komen we er niet. Dus minorpromotie (leuk voor dit blad:)

1. g7xh8T#

Dit moet wits laatste zet zijn geweest. Iets anders kan niet. Maar wat was zwarts laatste zet? Zijn koning kan met een pion op g7 geen kant op, er moet dus een stuk naar h8 zijn gegaan. Er is maar één stuk dat naar h8 kan zijn gegaan vanaf één veld. Dus…

1. ... Pf7-h8

Ook dit is de enige zet. 1… Pg6-h8 is niet mogelijk, want dan zou de witte koning schaak hebben gestaan. Ook dit telt mee. We moeten ook bij retrograde de wetten van het schaakspel blijven volgen, want anders is het geen schaken meer!

In de volgende stelling van Amelung uit 1897 geeft wit aan zet mat in 2.

Als je dit door een computer laat oplossen, komt hij niet verder dan mat in 3. We moeten dus terug gaan kijken naar wat de laatste zet van zwart is geweest. De zwarte koning kan niet gespeeld zijn. Dus moet het de g-pion zijn. Die kan niet vanaf g6 zijn vertrokken want dan zou de witte koning schaak hebben gestaan. Blijft over: 1…g7-g5. En als een pion voor de eerste maal twee velden vooruit gaat, mag hij en passant geslagen worden. Nu hebben we de oplossing.

1. h5xg6 Kh6-h5

2. Th8xh7#

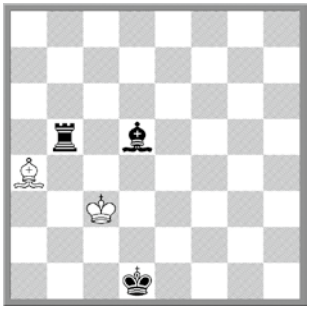

Bovenstaande stelling is bedacht door Smullyan in 1957 en is een echte klassieker in ons thema. Welke zetten zijn vooraf gegaan om tot deze legale stelling te geraken?

Zwart staat schaak wat duidelijk maakt dat de laatste zet door wit is gedaan. Een loperzet kan het niet zijn geweest. Daarvoor staat Tb5 in de weg. De koning blijft over. Maar waar komt die dan vandaan? Het moet ook nog eens een aftrekschaak zijn, want Kd1 staat schaak in de eindstelling. Met wat fantasie zetten we de witte koning toch op b3. 1.Kb3-c3+ zou al onze zorgen doen vergeten. De zet kan wel! De grote truc was al in de vorige stelling te zien. En passant slaan! Plaatsen we een witte pion op c2 en een zwarte op b4, dit met de koning op b3, dan is de oplossing gevonden.

1. c2-c4 b4xc3+

2. Kb3xc3+

Niemand heeft gezegd dat er geen pionnen bij gebruikt hadden mogen zijn.

Rest me nu nog jullie te trakteren op een pittige afsluiter.

Borodatov 1970

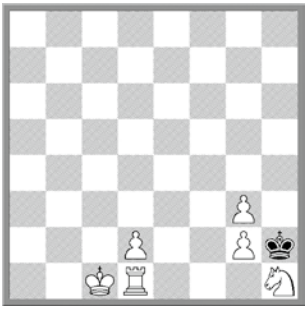

Wit is aan zet, de opdracht luidt: wat zijn de laatste zetten geweest?
Het eerste wat opvalt aan de stelling is wits lange rokadepositie. Een simpel antwoord dient zich aan: zwart speelde 1…Kh2 als antwoord op wits 1.0-0-0+. Echter…, als wit lang heeft gerokeerd, dan heeft het ooit zo moeten staan:

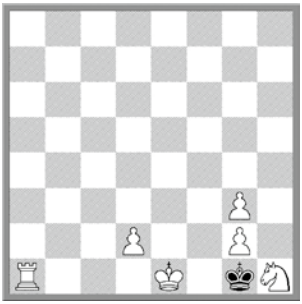

en onmogelijke stelling: de zwarte koning kan nooit legaal op g1 zijn gekomen. Dit heet een verleiding, een logische zet die goed lijkt maar niet de oplossing is. De oplossing zit in het terugplaatsen van stukken.

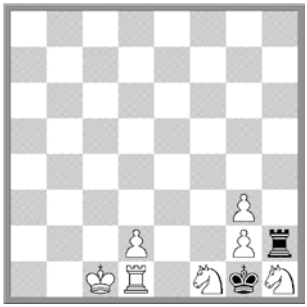

1. Pf1xh2+ Kg1xh2

En de probleemstelling met wit aan zet is bereikt.

Wie is deze grootmeester?

Deze keer stappen we in de tijdmachine en reizen we helemaal terug naar het jaar 1943. We ontmoeten onze grootmeester in Chicago, waar hij op 9 maart werd geboren. Later verhuisde hij met zijn moeder Regina en zijn zus Joan naar Brooklyn, New York. En dat is de plaats waar we kunnen zien (als je uit de tijdmachine stapt!) hoe hij samen met zijn zus leert schaken. Er zit een simpele handleiding bij het schaakbord dat zijn zus heeft gekocht. B.... is zes jaar oud als hij voor het eerst kennismaakt met het spel.

Met die handleiding bleek hij een eind te komen, het duurde niet lang voordat B.... het spel onder de knie kreeg en er erg goed in werd. Dat had natuurlijk met zijn talent te maken, dat niet onopgemerkt bleef: hij werd al gauw gezien als een wonderkind. Op veertienjarige leeftijd wist hij zelfs kampioen te worden van de Verenigde Staten. Daarna had hij de smaak blijkbaar te pakken want hij won bijna elk toernooi waar hij aan meedeed.

De grootmeester die we vandaag zoeken, is een van de bekendste schakers uit de geschiedenis van de denksport. Door veel mensen wordt hij zelfs gezien als de grootste schaker die ooit geleefd heeft! Toch was hij in zijn tijd niet bij iedereen geliefd. Hij stelde hoge eisen aan organisaties van toernooien. Dit ging bijvoorbeeld over de verlichting in de zaal of over filmopnames die gemaakt zouden worden. Als hij zijn zin niet kreeg, werd hij boos. Dan weigerde hij om nog te spelen. In die zin is hij een minder goed boegbeeld, maar het schaakspel was nu eenmaal het belangrijkste in zijn leven. Hij werd niet voor niets grootmeester op veertienjarige leeftijd, in 1958. Judith Polgar verbeterde deze prestatie, maar dat gebeurde pas in 1991.

In 2008 overleed deze grootmeester in IJsland.

Er is een bekende variant naar hem vernoemd:
De F……-Sozin variant
Hij heeft veel tijd besteed aan de opzet van deze Siciliaanse opening.
De variant die naar hem vernoemd is, gaat zo:

1. e2-e4 c7-c5
2. Pg1-f3 d7-d6
3. d2-d4 c5xd4
4. Pf3xd4 Pg8-f6
5. Pb1-c3 e7-e6
6. Lf1-c4
De zet waar hij om bekend staat
6. ... Pb8-c6
7. Lc4-b3 Lf8-e7
8. Lc1-e3 0-0
9. f2-f4

Tot slot: daar gaat Reshevsky tegen de touwen.

1. e2-e4 c7-c5
2. Pg1-f3 Pb8-c6
3. d2-d4 c5xd4
4. Pf3xd4 g7-g6
5. Pb1-c3 Lf8-g7
6. Lc1-e3 Pg8-f6
7. Lf1-c4 0-0
8. Lc4-b3 Pc6-a5
9. e4-e5 Pf6-e8
10. Lb3xf7+ Kg8xf7
11. Pd4-e6

Opgeven had best gemogen 11…Kxe6 leidt tot mat: 12.Dd5+ Kf5 13.g4+ Kxg4 14.Tg1+ Kh4 15.De4+ Kh3 16.Dg2+ Kh4 17.Dg4# Reshevsky speelde: 11…dxe6 12.Dxd8 met dameverlies en speelde door tot zet 42.

Onze grootmeester van de vorige keer was: **Erwin l'Ami**

Effe checken

In deze rubriek laten we jullie telkens kennismaken met een Brabantse jeugdschaker. Eerst krijg je een interview te lezen en op de bladzijde ernaast vind je een fraaie partij. In deze Minor aandacht voor **Koen Langerak**.

Naam:
Koen Langerak
KNSB-rating:
959
Geboortedatum:
12 september 2003
Club:
HMC Den Bosch

Hoe heb je leren schaken?
In ons parkje, we hebben daar een groot schaakbord staan.
Ik leerde dus schaken toen ik kon lopen. De meeste stukken waren wel wat zwaar. Daarom speelden mijn vader en ik vaak alleen met de pionnen. Wie het eerst aan de overkant was, had gewonnen. Eerst met 3 tegen 3 en uiteindelijk 8 tegen 8. Dat is trouwens nog steeds een erg leuk spel.

Hoe lang schaak je al?
Sinds ik kan lopen, want ik moest met die pionnen kunnen sjouwen.
Daarna heb ik een tijd lang niet geschaakt (groep 4 t/m 6) en in groep 6 werd ik gescout door Elke van Roon voor HMC. Die gaf les bij schoolschaak. Ik won het kampioenschap van Den Bosch met 13 uit 13. Elke vroeg toen of ik bij HMC wilde komen schaken. Later ben ik zelf gaan helpen bij het schoolschaak.

Heb je een schaakidool?
Ja, Bobby Fischer. Daar heb ik met mijn papa veel partijen van nagespeeld. Zijn manier van spelen is swag.

Heb je een favoriet toernooi?
Het ONJK. Omdat het een hele week is, lekker lange bedenktijd en 's avonds op de camping lekker ontspannen door o.a. te voetballen.

Van wie krijg je training?
Van mijn vader, Guido Jansen, en Thomas Mollema.

Wat is je lievelingsstuk?
Pionnen, die zijn niet zo zwaar, dat is wel handig voor parkjesschaak.

Lievelingseten & drinken?
Tortellini en cola.

Waarom vind je schaken leuk?
Ik vind het vooral leuk omdat je erbij na moet denken.

Heb je nog andere hobby's?
Scouting, gamen en voetballen.

Wat wil je graag bereiken in het schaken?
Lol hebben en maken.

Dan volgt nu de partij van Koen, die hij zelf geanalyseerd heeft.

Daan Hubers - Koen Langerak
ONJK [7-8-2015]
Orang-oetan [A00]
1. b2-b4

Nog nooit gezien. Ik ga er maar eens een yolo-partij van maken.

1. ... b7-b5
2. e2-e4 e7-e6
3. a2-a3 a7-a6
4. g2-g3 d7-d5
5. Lf1-g2 c7-c5

Hier moesten Daan en ik hard om de stelling lachen. Ik moest zelfs even weg van het bord lopen, omdat ik anders keihard aan het lachen zou gaan. Dit is nu yolo schaak!!

6. Pb1-c3 d5-d4
7. Pc3-a2

Ik heb nog geen stuk aangeraakt en ik sta al heel goed. Zo heb ik het niet geleerd van het stappenplan, maar ik houd wel van yolo schaak.

7. ... Pb8-c6
8. e4-e5 Lc8-b7
9. c2-c3 Pg8-h6
10. Pg1-e2 Ph6-f5

Ik had hier ook 10…d3 kunnen spelen, want na 11.Pf4 c4 speel ik met een hele damevleugel meer! Zowel het paard op a2 als de loper op c1 kunnen niet meer uit hun gevangenis ontsnappen. Hierom vind ik pionnen zo leuk. Ze zijn licht en heel sterk als je ze goed gebruikt.

11. 0-0

d3 kan nog steeds

11. ... Dd8-c7
12. f2-f4

Dit verliest ook nog een stuk, maar wit stond al totaal verloren.

12. ... d4-d3
13. b4xc5 Lf8xc5+
14. Pe2-d4

14. ... Pf5xd4
15. Kg1-h1 Pd4-e2
16. Lc1-b2 Pc6-a5
17. Lg2xb7 Dc7xb7+
0-1

Oplossingen Hertenspinsels

De oude meesters stonden centraal in de Hertenspinsels van ons vorige nummer. Hoe ver ben je gekomen?

Diagram 1 (linksboven). Wit wil promoveren en dat lukt door een slim zetje: **1.Pb5-d4+! Pc6xd4 2.b7-b8D** Dit was er eentje van Damiano (1512).

Diagram 2 (midden boven). Mat in 2 door: **1.Th1-h6! g7xh6 2.g6-g7#** Morphy is de naam.

Diagram 3 (rechtsboven). Eentje van Stamma (1737) In de eindspeltheorie nu een bekend thema. Het eindspel KPP tegen K-pion kan zo eindigen. Mat in drie door: **1.Kc1-c2 Ka2-a1 2.Pd3-c1 a3-a2 3.Pc1-b3#**

Diagram 4 (linksonder). Lucena (1497). Het ons wel bekende stikmatje, maar in die tijd een openbaring: **1.Dc6-e6+ Kg8-h8** [1…Kf8 2.Df7#] **2.Pe5-f7+ Kh8-g8 3.Pf7-h6++ Kg8-h8 4.De6-g8+ Tb8xg8 5.Ph6-f7#**

Diagram 5 (midden onder). Polerio (1586), wit wint door: **1.Tf1-h1!! Kg2xh1 2.Ke2-f2!** [bij de les blijven! 2.Kf1? geeft de winst uit handen] **2…b6-b5 3. a4xb5 a5-a4 4.b5-b6 a4-a3 5.b6-b7 a3-a2 6.b7-b8D a2-a1D 7.Db8-b7#**

Diagram 6 (rechtsonder). Men zie: **1.Lf4-h6+ Kf8-g8 2.g6-g7 Kg8-f7** [hoe nu verder?]**3.g7-g8D+** [waanzin! Wit geeft zijn laatste pion weg. Met koning en loper kun je toch niet winnen?] **3…Kf7xg8 4.Kd5-e6 Kg8-h8 5.Ke6-f7 e7-e5 6. Lh6-g7#** Was getekend: Troitski (1895)

Dan het mysterie van bladzijde 18. **King Voca ep** is een anagram voor Opgave Nick. Op bladzijde 4 schreef Kees over Nick Schilder, die bezig was met deze opgave. Sleutelzet: **1…Ta7-b7+**

Oplossing Minorpromotieopgave

Een studie van Gorgiev (1956), niet te verwarren met pionnenkunstenaar Grigoriev. Een stelling die in een partij niet snel zal voorkomen. De motieven echter wel!

1.e6-e7 [met aftrekaanval op de toren, zwart moet slaan] **1…Th7xe7** [1…Txg6 2.e8D+ Ka3 3. Dxg6]**2.Tg6xa6 Ka4-b5 3.d5-d6 Te7-d7 4.c5-c6 Td7xd6 5.c6-c7** [en nu een aftrekaanval op de andere toren!]**5…Td6xa6** [5…Kxa6? dan 6.c8D+] **6.a2-a4+** [een elegante finesse; 6.c8D Tc6+ is immers remise] **6…Kb5-b6 7.c7-c8L!!** [dit is de eigenlijke pointe van het probleem: 7.c8D is pat. Andere minorpromoties zijn niet goed. Na: 7…Kc6 8.Lxa6 Kc5 9.Lb5 Kb4 10.Kb2 a6 11.Le8 wint wit gemakkelijk, hij heeft de juiste randpion]

Jeugdkalender

Oktober

3	KNSB Jeugd Club Competitie, ronde 2 in Den Bosch
4	KNSB Stertrainingen 2
4, 11, 18 en 25	Kwalificatiewedstrijden PK
11	District Cup 1
17	NK snelschaak jeugd in Bunschoten
18	10e BSV Jeugdtoernooi in Bergen op Zoom
31	56e Huttontoernooi in Amsterdam

November

1 en 22	KNSB Stertrainingen 3 en 4
8	District Cup 2
13	NK Schoolschaken VO, Kwalificatie 1 op Playchess
14 en 28	KNSB Jeugd Club Competitie, ronde 3 en 4 in Den Bosch
15	BG1 SV Gardé Jeugdtoernooi in Soerendonk
21	Open NK rapid voor de jeugd in Eindhoven
27	NK Schoolschaken VO, Kwalificatie 2 op Playchess
29	Meisjeskampioenschappen in Waalwijk
29	Halve finale PK in Waalwijk

December

11	NK Schoolschaken VO, Kwalificatie 3 op Playchess
13	KNSB Stertrainingen 5
13	District Cup 3
20	BG2 Kersttoernooi Jeugd Eindhoven
27, 28, 29 en 30	Persoonlijke kampioenschappen ABCD in Kaatsheuvel
30	PK E dag 1 in Kaatsheuvel

"Zet je aanval zo op, dat wanneer het vuur uit is, het niet uit is!" (Harry Pillsbury)

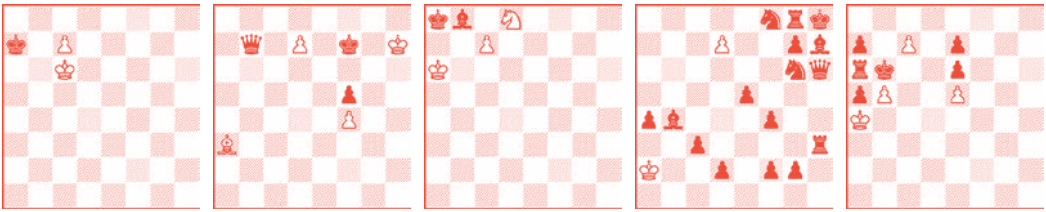

Een Cubaans graf

Er bestaat een vraag in Triviant die luidt: "Waar ligt Capablanca?" De vraagsteller slist wat. Niets aan te doen, het zij hem vergeven. "Marokko", want er moet Casablanca bedoeld zijn. Personen liggen immers niet. "Fout, Capablanca ligt op een Cubaans kerkhof". Er zijn niet al te veel schaakvragen in Triviant en bijna alleen oplosbaar door schakers met de nodige kennis van zaken. Daar gaat een blauw taartpuntje aan de neus voorbij samen met de vervelende opmerking: jij bent toch schaker? Gauw maar weer een schaakbord opzoeken, denk ik dan. Hieronder vind je zes partijfragmenten van Capablanca, hoe meer sterren hoe moeilijker de opgave. Succes!

Wit wint (*)

Wit wint (**)

Wit wint (**)

Wit wint (**)

Zwart wint (****)

Zwart wint (****)

Hertenspinsels